

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift
Redactie : Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne

7de jaargang — nr. 6
november — december 1976

TAALGRENZEN IN DE V.S.

De twee kandidaten voor het presidentschap in de V.S. zullen moeite hebben te communiceren met ongeveer 8 miljoen Amerikanen, dat is met bijna 2 t.h. van de bevolking. Deze acht miljoen vormen een minderheid wier moeder- en voornaamste omgangstaal een andere is dan Engels. Volgens het Bureau voor de Bevolkingsstatistiek zijn er rond 4 miljoen Amerikanen die gewoon zijn Spaans te spreken, de grootste niet- of zeer gebrekkig Engelssprekende minderheid. Ongeveer 400 000 Amerikanen zijn gewoon Italiaans te spreken, 300 000 Chinees, 300 000 Frans, —dit zijn voor deze groepen de hoofdtalen. Dan zijn er nog grote groepen die hoofdzakelijk Duits, Grieks, Japans, Portugees, Koreaans en Filippino spreken. Elke groep omvat naar schatting ongeveer 100 000 mensen.

Het is om deze reden dat er, in verschillende landsdelen, op grond van rechterlijke bevelen officieel verkiezingsmateriaal (stembiljetten en de tekst van wetsvoorstellen waarover bij referendum gestemd moest worden) in talen als Spaans en Chinees gedrukt werden, — de grondwettelijke burgerrechten van de niet-Engelssprekende kiezers maakten dit volgens de rechtbanken nodig. Er is tegen deze beslissingen verzet gerezen. De protesten gaan uit van de niet helemaal onredelijke opvatting dat zij die zich uit vrije wil in dit land vestigen, zich de officiële omgangstaal van het land dienen eigen te maken. Ook in hun eigen belang.

Als de anderstalige minderheden op voet van gelijkheid, althans gelijke maatschappelijke kansen, met de overweldigende meerderheid van de bevolking (96 t.h.) willen concurreren op de arbeidsmarkt en volledig profiteren van alle mogelijkheden die deze samenleving biedt, dan dienen ze zich, aldus de redenering, de moeite te getroosten de Engelse taal machtig te worden. Dan kunnen ze tevens als volwaardige burgers, aan het politieke proces deelnemen.

(vervolgt op blz. 3)

HARTELIJKE GROETEN VAN DE REDACTIE

In dit nummer van Esperanto-Panorama vindt U het lang verwachte stortingsbulletin. U kunt het natuurlijk rustig naast U neerleggen, want tenslotte bent U door de ontvangst van ons blad tot niets verplicht. U zou het ons alleen een stuk gemakkelijker maken als U er wel iets mee deed.

Wij zijn tenslotte een zeer noodlijdende redactie met uiterst beperkte inkomsten. We moeten het hebben van giften. Zelf verdienen we daar niets aan.

We beschouwen het blad als een stukje service aan U. We willen dat wat we geloven en waar we voor leven graag aan U kwijt. U kunt dat beschouwen als een vervelend soort opdringerigheid waar U totaal geen boodschap aan hebt. Dat begrijpen we dan wel, maar we bedoelen het niet zo. We geloven in gesprek, ontmoeting en contact.

Stortingsbiljetten maken al gauw een wat brutale indruk. Daar zijn we bang voor. Helemaal van harte gaat het dan ook niet. We laten iedereen graag vrij. Maar we doen het om het voor U wat eenvoudiger te maken. Velen van U lezen ons blad graag, willen er ook best voor betalen, maar komen daar gewoon niet toe.

We zijn immers allemaal druk bezette mensen met een intense afkeer van een teveel aan administratieve beslommeringen. Daarom dit stortingsbulletin dat de administratieve weg voor U wat wil bekorten tot een korte invuloefening. Duur zijn we niet. Vijfentwintig frank of twee gulden vijftig, is een bijna inflatoire prijs. Echt, U helpt ons geweldig door op deze wat verkapte bedelbrief positief te reageren.

Bij voorbaat onze dank.

Hartelijke groeten van de redactie!

Onze tweemaandelijkse wedstrijd :

Knip een boek uit je krant !

Een boekenbon van 75 frank werd in de wacht gesleept door

de heer J. Cool,
Acacialaan 27, 9720 De Pinte.

Hartelijk gefeliciteerd !

Ook u kunt in het volgende nummer van Esperanto-Panorama uw naam hier aantreffen en een boekenbon winnen. Knip artikels over het Esperanto of over het talenprobleem uit kranten of tijdschriften en zend ze ons samen met uw naam en adres. Vermeld ook de naam van het tijdschrift. Het lot doet de rest !

ESPERANTO-PANORAMA

Verschijnt onder de auspiciën van de Belgische Esperantofederatie.

Abonnementen

Voor leden van de B.E.F. gratis.
Voor anderen : België : 25 fr.
Nederland : 2,50 fl.
Andere landen : 50 BF
Steunabonnement vanaf 50 fr. of 5 fl.

Publiciteit

Kleine advertenties : 10 fr. of 80 cent per regel. Minimum 50 fr. of 4 fl.

Advertenties vanaf 1/4 pagina : vraag het tarief op het redactie-adres.

Penningmeesters

Voor België : de heer R. Balleux, Deurne. Prk. 000-0449386-82.

Voor Nederland : de heer P. Peeraerts, Deurne. Giro 505590.

Redactie

Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne.

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama (januari-februari) dat op 1 januari verschijnt, moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk op 1 december e.k.
Overname van artikels is vrij, zelfs zonder bronvermelding, mits een presentexemplaar wordt toegezonden.

(vervolg van blz. 1)

Veel- of althans meertaligheid, dat geeft men toe, verrijkt het persoonlijke leven, en het karakter van de gemeenschap, – maar dat komt alleen ten volle tot zijn recht als eenieder in elk geval de officiële landstaal goed kent. Zo zal zelfs Jimmy Carter, die toch wel enig Spaans spreekt, moeite hebben zijn politiek uiteen te zetten als hij in aanraking komt met Spaanssprekende minderheden, – om van de Chinezen en de Japanners maar niet te spreken. Nu, de anderstalige minderheden blinken niet uit door hun belangstelling in Amerika's politieke proces.

De Engelstalige Amerikanen van hun kant kunnen echter niemand de steen werpen, immers, hun kennis van andere talen gaat achteruit. Bijv. nog slechts 10 t.h. van universiteiten en andere hogescholen (de zgn. „colleges") eisen tegenwoordig kennis van een vreemde taal als voorwaarde voor toelating. Het is nog niet zo erg lang geleden dat een student moest tonen enige kennis te bezitten van ten minste twee vreemde talen, als hij kans wilde maken aan de meeste universiteiten toegelaten te worden.

Sinds 1963 is de belangstelling voor vreemde talen gestadig afgenomen. Minder dan 20 t.h. van alle afgestudeerde middelbare scholieren hebben een vreemde taal geleerd. De verklaring ? Het leren van een vreemde taal kost heel wat inspanning en helaas kenmerkt het onderwijs aan vele scholen zich niet door veel geestelijke discipline, zomin als door de verplichte studie.

Bovendien, en dat is gezien de ervaringen, een meer aanvaardbare verklaring : de onderwijsautoriteiten vinden het belangrijker de scholieren te leren zich mondeling en schriftelijk in correct Engels uit te drukken. Geen wonder. In de universitaire kringen klaagt men steen en been dat zovele studenten niet in staat zijn hun tekstboeken met begrip te lezen, nog minder zich zelf in de eigen Engelse taal met een correcte spelling en zinsbouw uit te drukken.

(Maarten Bolle in „Spectator")

OPINIE

Slechts enkele weken geleden uitte een Engelse professor te York met het 'understatement' hem eigen, dat in de Common Market de Engelse taal het meest winstgevend exportprodukt is; over enkele jaren zullen alle leraren Engels in Europa Engelsen zijn, want er is niemand die het Engels eigenlijk behoorlijk spreekt buiten de 'native speaker'.

(Professor Dr. L.K. Engels, Katholieke Universiteit Leuven)

Nieuws uit Limburg

Zopas verscheen het eerste nummer van 'Limburgs Esperanto-Nieuws'. Het is gratis verkrijgbaar op het volgende adres: Kortestraat 2, 3630 Eisden/ Maasmechelen.

Naar de 100 000...

Het „Fondaĵo Domo" van de Antwerpse Esperantogroep „La Verda Stelo" bereikt nu bijna de som van 100 000 fr. Wie nog wil bijdragen tot de oprichting van een Esperantohuis in de Scheldestad en daardoor zijn naam in het Gouden Boek van de groep zien verschijnen, kan een bijdrage storten op prk. 000-0072654-01 van „La Verda Stelo", Antwerpen.

Talenknobbels

'International Research Association' heeft een rapport gepubliceerd over de taaltoestanden in België. Het beweert o.a. dat er in verhouding meer tweetaligen zijn in Vlaanderen dan in de officieel tweetalige provincie Brabant. Het rapport is gebaseerd op vraaggesprekken met een representatieve groep van 1 507 Belgen van boven de 15 jaar. Het onthult dat, hoewel 56% van de bevolking in Vlaanderen leeft, 32% in Wallonië en 11% in Brussel, meer mensen Frans kunnen spreken dan Nederlands, nl. respektievelijk 74 en 69%. Slechts 43% zijn tweetalig.

De Vlamingen hebben een betere talenknobbel. 40% onder hen spreekt ten minste één vreemde taal, terwijl slechts 25% der Walen.

Het rapport zegt verder: 'Walen beweren soms dat ze geen Nederlands leren omdat het interessanter is Engels of Duits te studeren. Uit de cijfers blijkt echter dat zij meestal niets anders wensen te kennen dan Frans.'

Het grootste percentage van veeltaligen vinden we in Antwerpen. De meest gesproken vreemde taal is Engels, onmiddellijk gevolgd door het Duits (24 en 22%). Het onderzoek behelsde niet de 700 000 gastarbeiders en evenmin de Duitstalige bevolking.

(The Bulletin)

Katolieke esperantisten in contact met Oost-Europa

De Internationale Katolieke Vereniging voor Esperantisten zal binnen afzienbare tijd haar contacten met kristelijke esperantisten uit Oost-Europa verder uitbouwen. Dit heeft de spreekbuis van deze vereniging, de Italiaanse priester Felici Ruaro, bekend gemaakt. In augustus van volgend jaar zullen de katolieke esperantisten in het Poolse bedevaartoord Tsjenstochova hun wereldcongres houden. Tijdens dit congres is er tevens ruimte gelaten voor een bedevaart.

In de internationale Esperanto-vereniging, die in de vorige eeuw werd gesticht door de arts Ludwig Zamenhof uit Warschau met de bedoeling de verstandhouding onder de mensen met een verschillende moedertaal in de hand te werken, werken ook vele katolieken en kristenen van andere belijdenissen. Tijdens het wereldcongres is er steeds een eucharistieviering gepland in het Esperanto, die door een zeer groot aantal deelnemers wordt bijgewoond.

Esperanto is als liturgische taal toegelaten. De tekst voor een dergelijke eucharistieviering werd opgesteld door de voormalige aartsbisschop van Salzburg, Mgr. Macheiner, die een overtuigd esperantist was.

Sedert enkele weken zendt Radio Vatikaan een kort programma uit in deze taal. De Internationale Katolieke Vereniging van Esperantisten geeft een tijdschrift 'Espero Katolika' uit, dat wordt samengesteld door Felici Ruaro.

(Gazet van Antwerpen)

Allemaal bolletjes

Uit het verkiezingsblad van BSP-Antwerpen :

„ ... Wim Geldolf onderlijnde dit nog zopas in het stadhuis bij een reeks belangrijke ontvangsten zoals die van de Internationale Universitaire Zomercursussen in het Esperanto over biologie, sociologie en wiskunde ..."

en ook uit hetzelfde blad :

„ Het gidsencorps van de stad Antwerpen bestaat uit 80 gediplomeerde gidsen die rondleidingen verzorgen in het Nederlands, het Frans, het Engels, het Duits, het Spaans, het Italiaans, het Russisch en het Esperanto. "

(Roos)

Eigen Engels

Engels in Zuid-Afrika heeft een eigen karakter gekregen net zoals het Australische, Canadese en Amerikaanse Engels, heeft prof. A.K. Roodt in zijn openingsrede aan de Potchefstroomse universiteit gezegd. Dit gewestelijke Engels wordt gelijkwaardig beschouwd met de andere vormen en zelfs met het Britse Engels. Deze vervorming weerspiegelt de eigenheid van de Engelssprekende Afrikaners en moet beschouwd worden als een verrijking, aldus prof. Roodt.

(Suid-Afrikaanse Oorsig)

Vreemde talen verboden

Op 8 juni kondigde Radio Pnom-Penh aan dat het gebruik van vreemde talen in Cambodja wordt verboden. 'Het land — aldus de reporter — moet vechten om zijn gewoonten en tradities te behouden'.

(Le Monde)

Verkeerstaal

Onlangs stond er in PPRAK een oproep voor vertalers terwille van onze internationale betrekkingen.

Natuurlijk hebben we ons aangemeld, want je wil nuttig zijn. Toch vraag ik mij af, of zulk vertaalwerk wel in een moderne maatschappij past?

Stel je dat even voor: de tekst gaat in bijvoorbeeld vijfvoud van het bureau naar de vertalers — die geven er hun tijd en kracht aan — dan terugzenden, en dan gaat de tekst pas de deur uit: tijdverlies, moeite en onkosten voor ons secretariaat.

Zouden we al die moeite niet in één klap kunnen vermijden door Esperanto als internationale verkeerstaal te aanvaarden?

(PPRAK)

De taalkloof kan dramatische gevolgen hebben op reis

Stel dat je op het Rodeplein in Moskou je voet verstuikt of hevige buikpijn krijgt. Dat kan ook gebeuren in de Aya Sofia van Istanboel, op het platform van de Noordkaap of in Rio de Janeiro. Misschien komt er wel vlug een ambulance aanrijden, indien de omstaanders zien wat er aan de hand is. Of je bent niet ver van een kliniek of een dokter en men brengt je daar naartoe. Goed, stel dat je het geluk hebt te worden opgepikt en in een medische instelling belandt.

En dan! Wel, dan valt het gordijn in praktisch alle gevallen. Probeer maar eens in het Russisch, het Noors, het Turks of het Spaans te vertellen wat je scheelt. Wij gaan erg ruim zijn: in negen op de tien gevallen is een gesprek met dokters of verpleegsters totaal onmogelijk door de taalbarrière. Een zeer vervelende toestand, die soms wel dramatische gevolgen kan hebben. We kennen allemaal de beroerde verhalen van mensen van wie de buik wordt opengesneden voor een gewone verstopping of een ganse rij tanden kwijtspelen voor een enkele die moest gevuld worden.

Het hangt ons allemaal boven het hoofd, hoe goede talenkenners wij Vlamingen ook zijn. Je kan het slachtoffer worden van een niet of verkeerd begrepen uitleg in een vreemd land. Je kan immers ziek vallen, niet zomaar buikloop of hoofdpijn hebben, maar zo ziek zijn dat je een dokter nodig hebt. Denk ook maar aan een ongeval. Hadden we één enkele verplichte internationale taal, dan was dat natuurlijk geen probleem.

(TW-Nieuwsblad)

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo" v.z.w., Pastorijstraat 45, 2000 Antwerpen. Tlf. (031) 40 30 92 (secr.) en (031) 21 59 64 (voorz.).
Bijeenkomsten : vrijdags om 20.15 u. in zaal „Noord", Grote Markt 24, Antwerpen (1ste verdieping), tenzij anders aangeduid.

5/11 - Begin van de 4de Esperanto-Wintercyclus, voordrachtenreeks in het Volkskundemuseum, Gildekamerstraat. Aanvang 20 u. Spreker is de heer Dr. Wim de Smet (RUCA) over „De bedreigde zeezoogdieren". Zie ook de uitnodigingskaart die bij dit nummer is gevoegd.
12/11 - Film en/of dia's over de actie 11'11 11. Nadien debat over de zin van deze actie en over ontwikkelingssamenwerking.
19/11 - Diamontage over het Jazz-Festival 1976 in New Orleans door de hr. Cornil.
26/11 - „Someraj Universitataj Kursoj". Organisatoren en deelnemers brengen een retrospectieve over de cursussen en over de nevenactiviteiten.
3/12 - 2de voordracht in de Esperanto-Wintercyclus 1976-1977. De heer Albert Goodheir uit Glasgow spreekt over Schotland. Tijd en plaats : zie 5/11.
10/12 - „Oud Antwerpen". De heren V. Boyens en E. Paesmans tonen beelden en vertellen over de geschiedenis van Antwerpen.
12/12 (zondag) - Sinterklaasfeest voor onze jongste leden, maar iedereen is hartelijk welkom ! Aanvang 15 u. in Billard-Palace, Kon. Astridplein, Antwerpen. Leiding : Mevr. N. Frederickx.
17/12 - Onze klassieke eindejaarskwis o.l.v. de heer A. van de Wouwer.
24/12 - *Kerstavond. Géén bijeenkomst.*
31/12 - *Oudejaarsavond. Géén bijeenkomst.*
7/1 - 3de voordracht in de Esperanto-Wintercyclus 1976-1977. Dr. Humphrey Tonkin (Philadelphia, V.S.), voorzitter van de Universala Esperanto-Asocio, spreekt over de Engelse literatuur. Tijd en plaats : zie 5/11.

Lidmaatschap : 300 fr. per jaar (voor jongeren 150 fr.) op prk. nr. 000-0072654-01 van „La Verda Stelo" Antwerpen.

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge.
Bijeenkomsten : 's woensdags om 20 u. op het bovenstaande adres.

BRUGGE

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco", St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.
Bijeenkomsten : donderdags om 20 u.

Bruĝa Grupo Esperantista, reĝa societo, Filips de Goedelaan 18, 8000 Brugge.
Bijeenkomsten : dinsdags om 20 u. in Strijdershuis, Hallestraat 14, Brugge.

BRUSSEL

Reĝa Brusela Esperantista Grupo, de Smet de Naeyerlaan 154, 1090 Brussel.

GENT

Genta Klubo, Belgradostraat 43, 9000 Gent. Tlf. (091) 23 56 40.
Bijeenkomsten : de eerste woensdag van de maand om 20 u.

Genta Esperanto-grupo „La Progreso", Brusselsesteenweg 385, Gentbrugge.
Bijeenkomsten : de 2de en de 4de vrijdag in „Vooruit", St.-Pietersnieuwstraat.

KALMTHOUT

„La Erikejo", Rozendreef 33, 2180 Kalmthout. Tlf. (031) 66 99 88.
Bijeenkomsten : 1ste donderdag van de maand conversatielessen, Rozendreef 33. Laatste donderdag van de maand in Parochiecentrum, Heide.

4/11 - Conversatie-avond.
25/11 - Mevr. Ida Nissen vertelt over haar ervaringen tijdens het Esperanto-wereldcongres in Athene. Daarna diamontage door de hr. P. Peeraerts, over de 5de Karavaan naar de Zon (Griekenland, Joegoslavië, Bulgarije, enz.).
2/12 - Conversatie-avond.
18/12 (zaterdag) - Eindejaarssouper in zaal van Loon, Dorpsstraat 68. Details volgens per aparte circulaire.
30/12 - *Géén bijeenkomst.*

KORTRIJK

„La Konkordo", Oudenaardesteenweg 158, 8500 Kortrijk. Tlf. (056) 22 16 54.
Bijeenkomsten : donderdags om 19.30 u., Passionistenlaan, jeugdherberg, Kortrijk.

LEUVEN

Lovena Esperanto-Asocio, Vaartstraat 16, 3000 Leuven. Tlf. (016) 23 63 27.
Bijeenkomsten : 2de en 4de donderdag op het bovenstaande adres.

LIMBURG

Limburgse Esperantogroep, Kortestraat 2, 3630 Maasmechelen.
Bijeenkomsten : Om redenen van praktische aard zien wij ons verplicht onze *culturele* activiteiten voorlopig te beperken tot *één per maand.*

13/11 (zaterdag) - Bezoek aan de vogeltentoonstelling in Stokkem, o.l.v. de hr. R. Vranken, secretaris van de bond van vogelliefhebbers.
10/12 (vrijdag) - Diareeks met geluid over vogels (alwéér Roger Vranken).

Andere interessante adressen :

Belgische Esperantofederatie, secr. Speentuinlaan 14, 2510 Mortsel.
Belga Esperantista Fervojista Asocio (afd. Spoor), Station Etterbeek.
Skolta Esperanto-Ligo (padvinders), Lt. Lippenslaan 33 b 10, 2200 Borgerhout.
Schriftelijk Esperanto-onderwijs, Esperanto-Centrum, Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne.

Radio-amateurs

Rond de jaarwisseling zal een technisch woordenboek Esperanto-Duits en Duits-Esperanto voor radio-amateurs verschijnen. Een aantal belangrijke firma's in binnen- en buitenland auspiciëren deze uitgave. Info : de heer Roland Schnell, Kaiserstr. 5, D-7500 Karlsruhe (Duitsland).

„Osservatore Romano" in het Esperanto ?

Er bestaat een project om een wekelijkse uitgave van het bekende Vatikaanse blad „L'Osservatore Romano" vanaf 1977 in het Esperanto uit te geven. Of dat inderdaad zal gebeuren, zal afhangen van het aantal abonnees. Geïnteresseerden kunnen zich nu al melden bij IKUE, via Berni 9, I-00185 Roma, Italië.

Olympische brochure

Zopas verscheen de brochure „Esperanto, internacia lingvo de amikeco" met allerlei termen in verband met de Olympische Spelen. Zij is verkrijgbaar tegen 6,20 DM bij Libroservo Ludwig Pickel, Postfach 2113, D-8500 Nürnberg (prk. Nürnberg 819 56-851).

Nieuw BEJA-bestuur

Op 2 oktober werd op een algemene ledenvergadering van Belga Esperantista Junulara Asocio het werkingsplan voor 1976-1977 goedgekeurd en bovendien een nieuw bestuur verkozen. Dit bestuur ziet er als volgt uit :

secretaris : Herman Deceuninck
penningmeester : Kiki Tytgat
administratrice : Gerd Jacques
administrateur congres en
redacteur Koncize :
Jean-Pierre Allewaert

Gemembraj novaĵoj

La 1-an de septembro mortis en Gento f-ino Anna Begodt, membrino de la Genta Esperanto-Klubo, kaj sindediĉa Esperantistino de antaŭ la 2-a mondmilito. Ni elkore kondolencas.

Je merkredo 25-a de aŭgusto edziĝis la vicprezidanto de la Limburga Esperanto-grupo, Pierre Woestenborghs kun membrino de la sama grupo, Mady Vranken.

Je vendredo 24-a de septembro edziniĝis membrino Lieve Janssen kun Benny Peeters el Kontich, amiko de Esperanto. Ilin akompanas niaj plej koraj deziroj pri sano, prospero kaj feliĉo.

Gesinjoroj de Brouwere el Kortrijk festis sian oran geedziĝ-jubileon. Al tiu aktiva Esperantista paro ni esprimas niajn tre korajn gratulojn!

Korespondanoncoj

(tarifoj, vidu paĝon 2)

Pop-muzikon kaj popularan muzikon mi tre ŝatas. Kiu volas korespondi kun mi? Nelda Pankjov, Patkovićeva 29, YU-56230 Vukovar, Jugoslavio.

12-jara knabino kiu ŝatas legi kaj naĝi deziras interŝanĝi bildkartojn: Vesna Midenković, Partizanski Put, YU-21000 Novi Sad, Jugoslavio.

Mi estas progresinta studanto de Esperanto, kaj mi dezirus korespondi aŭ sonbendi kun aliaj esperantistoj. Mi estas ekonomikisto kaj direktisto de entreprenoj, kaj mi laboras en banko, kie mi estas konsilisto de la direktantaro. Al mi plaĉas multe la sonbendado, la muziko melodia, la fremdaj lingvoj kaj la lingvistiko, la fotografio kaj la amatorkino: Jorge Valencia, Avenida Commandante Espinar 408, Lima 18, Peruo.